

Standardy ochrony małoletnich

**w Zespole Szkół Ponadpodstawowych
z Oddziałami Integracyjnymi
im. Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu**

ZAMOŚĆ, 2024

SPIS TREŚCI

Rozdział I	Preambuła
Rozdział II	Objaśnienie terminów
Rozdział III	Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci
Rozdział IV	Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka
Rozdział V	Zasady bezpiecznych relacji pracownicy szkoły - dziecko, określające jakie zachowania są dozwolone w kontakcie z dzieckiem
Rozdział VI	Zasady ochrony danych osobowych dziecka
Rozdział VII	Zasady ochrony wizerunku dziecka
Rozdział VIII	Zasady dostępu dzieci do Internetu
Rozdział IX	Monitoring stosowania Polityki
Rozdział X	Przepisy końcowe
Rozdział XI	Podstawa prawna
Załączniki	
Nr 1	Ankieta czynników ryzyka
Nr 2	Karta interwencji
Nr 3	Kwestionariusz diagnostyczny dziecka krzywdzonego
Nr 4	Ankieta monitorująca poziom realizacji Polityki

Rozdział I

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Zespołu Szkół Ponadpodstawowych z Oddziałami Integracyjnymi im. Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Każdy pracownik naszej placówki traktuje ucznia z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik naszej szkoły, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Rozdział II

Objaśnienie terminów

§ 1

1. **Polityka** – działania na rzecz ochrony dzieci w Zespole Szkół Ponadpodstawowych z Oddziałami Integracyjnymi im. Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu jest własnym, przyjętym na potrzeby placówki dokumentem regulującym kwestie ochrony dzieci przed krzywdzeniem mogącym mieć miejsce podczas realizacji zadań placówki oraz w kwestiach zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa podczas realizacji tych zadań. Polityka deklaruje wartość realizacji praw dziecka dla instytucji, pokazuje, że traktujemy dziecko jak podmiot praw i ochrony, ułatwia rozpoznawanie i reagowanie na niepokojące sytuacje, ustanawia jasne procedury postępowania.
2. **Pracownikiem placówki** jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, mianowania, powołania lub umowy cywilnoprawnej.
3. **Pracownik administracji i obsługi szkoły** – administracja, pracownicy sprzątający, konserwatorzy. Osoby z zewnątrz - pracownicy firm i instytucji współpracujących ze szkołą, wolontariusze.

4. **Student** – osoba odbywająca w szkole praktykę zawodową.
5. **Dzieckiem** jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
6. **Opiekunem dziecka** jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
7. **Zgoda rodzica dziecka** oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
8. Przez **krzywdzenie dziecka** należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
9. **Rodzaje krzywdzenia dziecka:**
 - **przemoc fizyczna** – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne;
 - **przemoc emocjonalna** – powtarzające się: poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest w stanie sprostać;
 - **przemoc seksualna** – to aktywność seksualna z udziałem dziecka (do 15 roku życia), podjęta przez dorosłego, nastolatka lub dziecko. Sprawca ma przewagę wiekową, fizyczną lub intelektualną nad swoją ofiarą;
 - **zaniedbywanie** – niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez opiekuna prawnego, nie zapewnienie mu odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, brak nadzoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego.
10. **Intensywność krzywdy:**
 - groźne dla życia/zdrowia
 - poważne zagrożenie
 - umiarkowane zagrożenie.
11. **Czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci** - to wszelkie czynniki zwiększające prawdopodobieństwo, że dziecko doświadczy intencjonalnego lub nieintencjonalnego krzywdzenia, nieodpowiednich dla niego działań, które mogą spowodować zaburzenia w przebiegu jego rozwoju. Czynniki ryzyka mogą być związane ze środowiskiem

społecznym, systemem rodzinnym, systemem szkolnym, mogą leżeć po stronie rodziców, dziecka lub innych dzieci w rodzinie. Możemy zaliczyć do nich:

- **środowisko społeczne:**

- złe warunki materialne,
- złe warunki mieszkaniowe,
- brak dbałości o higienę (osobistą, otoczenia),
- bezrobocie,
- praca dorywcza,
- dyskryminacja;

- **system rodzinny**

- samotny rodzic,
- rodzina wielodzietna,
- rodzina zastępcza/adopcyjna,
- brak uregulowanego życia domowego,
- wysoki poziom stresu,
- osoba wymagająca stałej opieki w domu,
- brak wsparcia ze strony rodziny/przyjaciół,
- przemoc w rodzinie,
- problemy w relacjach w rodzinie,
- kurator w rodzinie – w przeszłości, obecnie,
- karalność rodziców – wszczęte postępowanie/wyrok,
- interwencje policji,
- pobyty w placówkach interwencyjnych;

- **rodzice**

- matka lub ojciec poniżej 18 roku życia,
- przewlekła choroba somatyczna rodzica/rodziców,
- niepełnosprawność intelektualna rodzica,
- choroba psychiczna rodzica (depresja, inne),
- uzależnienie od alkoholu, narkotyków, leków, inne,
- rodzice jako ofiary przemocy w dzieciństwie,
- przeżywanie żałoby przez rodziców,
- brak zainteresowania rodziców higieną dziecka,
- brak zainteresowania rodziców potrzebami dziecka,
- nie stosowanie się rodziców do zaleceń lekarza/pielęgniarki,
- depresja poporodowa matki,

- rodzic/rodzice przebywający za granicą,
- bezrobocie rodzica (rodziców);
- **dziecko**
- brak opieki lekarskiej podczas ciąży,
- poród bez pomocy medycznej,
- zaburzony rozwój psychomotoryczny dziecka (do 3. roku życia),
- brak regularnych szczepień,
- brak opieki lekarskiej nad dzieckiem,
- choroba przewlekła,
- niepełnosprawność,
- odrzucenie dziecka,
- zaniedbana higiena dziecka,
- dziecko jest głodne/wychudzone,
- nieodpowiednie ubranie dziecka,
- urazy fizyczne na ciele dziecka,
- niepokojąca relacja rodzic – dziecko (rodzic unika kontaktu z dzieckiem, nie mówi do niego, nie uśmiecha się do dziecka),
- tzw. trudne dziecko – często płacze, złości się, niespokojne, niejadek;
- **inne dzieci w rodzinie**
- faworyzowanie jednego z dzieci,
- dzieci z różnych związków,
- partner nie będący ojcem dziecka,
- dzieci hospitalizowane (choroba przewlekła, inne),
- dzieci niepełnosprawne,
- inne dzieci przebywające w placówkach opiekuńczych/ rodzinie zastępczej/rodzinie adopcyjnej;
- **system szkolny**
- odtrącenie dziecka przez grupę z powodu rasy, wyznania, narodowości, statusu społecznego lub finansowego, zaburzeń zdrowotnych, wyglądu lub zachowania,
- udzielenie pomocy psychologiczno – pedagogicznej w niewystarczającym zakresie,
- zły dobór metod pracy wychowawczej i dydaktycznej powodujący sytuację braku sukcesu i wsparcia dziecka,
- faworyzowanie wybranych dzieci przez nauczyciela,
- brak znajomości specyfiki zachowań dzieci zgodnie z wiekiem rozwojowym.

12. **Osoba odpowiedzialna za Internet** to wyznaczony przez dyrektora placówki pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie placówki oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.
13. **Osoba odpowiedzialna za *Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem*** to wyznaczony przez dyrektora placówki pracownik sprawujący nadzór nad realizacją **Polityki** w placówce.
14. **Dane osobowe dziecka** to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.
15. **Zespół interwencyjny** – zespół powoływany każdorazowo przez dyrektora szkoły w przypadku zgłoszenia przez pracowników szkoły, rodziców lub uczniów faktu krzywdzenia dziecka.

Rozdział III

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 1

1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy placówki podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
3. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
4. Na początku każdego roku szkolnego wychowawca klasy zbiera za pomocą **ANKIETY CZYNNIKÓW RYZYKA** (Załącznik 1) informacje o istnieniu takich czynników i jakich dzieci one dotyczą.

Rozdział IV

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

§ 1

W przypadku podjęcia przez pracownika placówki podejrzania, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji jednemu ze specjalistów szkolnych (pedagog szkolny/ psycholog szkolny/ pedagog specjalny).

§ 2

1. Pedagog szkolny/ psycholog szkolny/ pedagog specjalny wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa oraz informuje ich o podejrzeniu.
2. Specjaliści (pedagog szkolny/ psycholog szkolny/ pedagog specjalny) sporządzają opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami.
3. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, który powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - a) podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki;
 - b) wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;
 - c) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

§ 3

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog szkolny lub psycholog lub pedagog specjalny, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku (dalej okreśłani jako: zespół interwencyjny).
2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 2, pkt 3. *Polityki*, na podstawie opisu sporządzonego przez specjalistów szkolnych oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.
3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.

§ 4

1. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez wychowawcę oraz specjalistów szkolnych rodzicom/opiekunom prawnym z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
2. Specjaliści szkolni informują opiekunów o obowiązku placówki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny lub przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskie Karty”).
3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
4. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to

nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

§ 5

1. Z przebiegu interwencji sporządza się **KARTE INTERWENCJI** (Załącznik 2).
Kartę załącza się do akt osobowych dziecka.
2. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 6

Procedura interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka poza szkołą (w środowisku rodzinnym)

1. Pracownik szkoły podejrzewający krzywdzenie dziecka niezwłocznie informuje o swoich spostrzeżeniach co najmniej jednego ze specjalistów szkolnych w celu zebrania i porównania informacji. Po zgromadzeniu informacji pracownik /wychowawca /pedagog szkolny/ psycholog/ pedagog specjalny zgłasza podejrzenie dyrektorowi placówki.
2. Dyrektor decyduje, czy sytuacja wymaga dokładnej diagnozy i informuje wychowawcę lub pedagoga/psychologa/pedagoga specjalnego o konieczności obserwacji dziecka i sporządzenia diagnozy.
3. W przypadku potwierdzenia podejrzeń dyrektor, specjaliści szkolni i wychowawca wypełniają **KWESTIONARIUSZ DIAGNOSTYCZNY DZIECKA KRZYWDZONEGO** (Załącznik 3).
4. Dyrektor, wychowawca, pedagog lub psycholog lub pedagog specjalny przeprowadzają rozmowę z rodzicami lub opiekunami prawnymi dziecka. W przypadku podejrzenia przestępstwa należy powiadomić policję lub prokuraturę, właściwe ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka należy wezwać policję.
5. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor dodatkowo powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog/ psycholog/ pedagog specjalny, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy szkoły mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku.

6. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, który powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - a) podjęcia przez instytucję działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki,
 - b) wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku,
 - c) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

§ 7

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez pracownika placówki

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka w szkole zgłasza problem dyrektorowi szkoły.
2. Dyrektor przeprowadza rozmowę z pracownikami szkoły na temat zdarzenia.
3. Kolejnym krokiem jest rozmowa dyrektora z pracownikiem na temat podejrzenia krzywdzenia: przekazanie uwag, poznanie jego wersji wydarzeń, analiza zebranych danych, oraz zaplanowanie razem z podejrzanym pracownikiem dalszych działań mających na celu uchronienie dzieci przed ryzykiem powtórzenia się problemu. Odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z dziećmi do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
4. Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.
5. W przypadku potwierdzenia podejrzenia, że fakt krzywdzenia /znęcanie fizyczne, psychiczne, wykorzystywanie seksualne/ miał miejsce, na wniosek dyrektora szkoły, właściwy organ wszczyna postępowanie zmierzające do ukarania pracownika karą porządkową lub dyscyplinarną, powiadomienie prokuratury, skierowanie sprawy do Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Wojewodzie Lubelskim.

§ 8

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez rówieśników

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka w szkole przez rówieśników lub krzywdzone dziecko zgłasza problem wychowawcy klasy.
2. Wychowawca powinien przeprowadzić dokładną rozmowę z osobą poszkodowaną oraz z uczniami oskarżonymi o krzywdzenie swojego kolegi, bądź koleżanki. Po

przeprowadzeniu takich rozmów wychowawca powinien opracować plan pomocowy dziecku, by wyeliminować zachowania niepożądane w grupie.

3. W przypadku bardziej skomplikowanym wychowawca powinien zgłosić problem do specjalistów szkolnych i dyrektora szkoły.
4. Dyrektor powołuje zespół wychowawczy w skład, którego mogą wchodzić: wychowawca, pedagog szkolny/ psycholog/ pedagog specjalny, dyrektor szkoły oraz inni nauczyciele pracownicy szkoły, którzy znają problem i mogą przyczynić się do jego rozwiązania.
5. Szczegółowe przypadki krzywdzenia dzieci przez rówieśników rozwiązywane są w oparciu o „Procedury postępowania w sytuacjach trudnych w Zespole Szkół Ponadpodstawowych z Oddziałami Integracyjnymi im. Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu”:

- **Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.**
Nauczyciel niezwłocznie powiadamia o zdarzeniu wychowawcę i dyrektora szkoły. Ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia. Wychowawca powiadamia rodziców ucznia – sprawcy. Dyrektor szkoły niezwłocznie powiadamia policję. Zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa: (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży).
- **Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.**
Osoby wyznaczone przez dyrektora szkoły udzielają pierwszej pomocy przedmedycznej lub nauczyciel będący świadkiem zdarzenia wzywa pogotowie. Niezwłocznie powiadamia o fakcie dyrektora szkoły. Dyrektor powiadamia rodziców ucznia. Nauczyciel będący świadkiem zdarzenia zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa, (np. ostre przedmioty, przedmioty pochodzące z kradzieży). Dyrektor niezwłocznie wzywa policję.
- **Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży przez ucznia.**
Wychowawca ustala okoliczności kradzieży przez wychowanka. Zawiadamia o zdarzeniu pedagoga szkolnego/ psychologa/ pedagoga specjalnego. Prowadzi we współpracy ze specjalistą postępowanie wyjaśniające z zachowaniem nietykalności osobistej. Wzywa rodziców sprawcy. Po rozmowie sporządza notatkę o zaistniałym incydencie, którą podpisują rodzice. W oparciu o Statut Szkoły dyrektor wspólnie z wychowawcą ustala sankcje wobec ucznia i przekazuje rodzicom informację na temat wyciągniętych konsekwencji w stosunku do jego dziecka. Sprawca podejmuje zadośćuczynienie poszkodowanemu w kradzieży.
- **Procedura postępowania wobec ucznia w przypadku zachowań agresywnych.**
Rozmowa wyjaśniająca prowadzona przez nauczyciela lub wychowawcę. Wpisanie

informacji do Dziennika Librus. Wspólne poszukiwanie sposobu naprawy sytuacji. Powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów. Jeśli zachowania agresywne powtarzają się, pedagog/ psycholog /pedagog specjalny proponuje formy wsparcia i zawiera z uczniem kontrakt. W przypadku kolejnego zachowania agresywnego wezwanie rodziców/ prawnych opiekunów i poinformowanie o konsekwencjach, w tym możliwości obniżenia zachowania do nagannego. Jeśli nieprawidłowe relacje ucznia z rówieśnikami nadal się utrzymują, wychowawca przy współpracy z pedagogiem, w porozumieniu z rodzicami dziecka/prawnymi opiekunami, kieruje ucznia na badania specjalistyczne poza szkołą. W przypadku powtarzających się zdarzeń, które wskazują na nieskuteczność podjętych działań, pedagog, w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą, kieruje wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną dziecka. W każdym przypadku, gdy konflikt dotyczy agresora i ofiary, wychowawca oprócz konsekwencji wobec agresora, zobowiązany jest do udzielenia wsparcia zarówno ofierze, jak i agresorowi. W zależności od stopnia zachowań agresywnych ucznia, można ominąć kolejne kroki procedury i zastosować działania adekwatne do stopnia nieprzestrzegania przez ucznia regulaminu szkoły. W przypadku rażącego naruszenia szkolnego prawa, sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia i życia, zwołuje się Zespół Wychowawczy, który opracowuje jednolite strategie działań.

- **Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy.** Ustalenie okoliczności zdarzenia: rodzaj materiału, sposób jego rozpowszechniania, ustalenie sprawcy oraz świadków zdarzenia. Poinformowanie o fakcie co najmniej jednego ze specjalistów szkolnych oraz dyrektora. Włączenie nauczyciela informatyki, szczególnie na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz jeśli to możliwe, dane nadawcy - adres użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, adres strony WWW, na której ukazały się szkodliwe treści itp. - tak zabezpieczone dowody są materiałem, z którym powinny zapoznać się wszystkie zaangażowane osoby. Jeśli sprawca jest uczniem, należy przeprowadzić rozmowę w celu ustalenia okoliczności oraz przyczyn zajścia oraz poszukania rozwiązania sytuacji konfliktowej. W przypadku, gdy w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy przeprowadzić rozmowę ze wszystkimi z osobna, zaczynając od lidera grupy. Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy. Należy powiadomić o zdarzeniu rodziców sprawcy i opracować wspólny plan działania, do którego zobowiązany jest uczeń, objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną.

Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec ucznia - sprawcy. Należy podjąć działania wobec ofiary cyberprzemocy - wsparcie psychiczne i monitoring sytuacji ucznia. W sytuacji, gdy przypadek cyberprzemocy wymaga założenia sprawy sądowej, szkoła powinna powiadomić o takiej ewentualności rodziców ofiary oraz ucznia. Ochrona świadków cyberprzemocy, zapewnienie im dyskrecji i poufnego postępowania. Sporządzanie dokumentacji z zajścia przez specjalistów szkolnych oraz wychowawcę. Powiadomienie policji, jeżeli zaistniałego przypadku cyberprzemocy nie można rozwiązać przy użyciu środków wychowawczych, jakimi dysponuje szkoła.

§ 9

Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka w szkole przez rodzica innego ucznia

1. Osoba będąca świadkiem krzywdzenia dziecka przez rodzica innego ucznia zgłasza problem dyrektorowi szkoły oraz specjalistom szkolnym.
2. Dyrektor i pedagog szkolny/ psycholog /pedagog specjalny przeprowadzają rozmowę z rodzicem innego ucznia na temat zdarzenia. Rodzic zostaje pouczony, że jeżeli ma zastrzeżenia do zachowania dziecka którego dotyczyło zdarzenie, to ma prawo rozmawiać na ten temat tylko i wyłącznie z osobami dorosłymi, tzn. z rodzicami tego dziecka, dyrektorem, nauczycielem, pedagogiem szkolnym, psychologiem, pedagogiem specjalnym lub wychowawcą. Niedopuszczalne jest stosowanie wszelkiego rodzaju agresji słownej i fizycznej wobec dziecka.
3. O zaistniałym fakcie krzywdzenia dziecka oraz o rozmowie przeprowadzonej przez dyrektora i pedagoga szkolnego/ psychologa /pedagoga specjalnego z rodzicem innego ucznia, który dokonał krzywdzenia zostają powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie tego dziecka.
4. Krzywdzonemu dziecku zostaje udzielone wsparcie wychowawcy oraz w zależności od potrzeb przez pedagoga szkolnego/ psychologa/ pedagoga specjalnego.
5. W przypadku, gdy sytuacja powtórzy się, dyrektor szkoły powiadamia o tym fakcie policję.

Rozdział V

Zasady bezpiecznych relacji pracownicy szkoły – dziecko, określające jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie z dzieckiem

§ 1

1. Zasady bezpiecznych relacji z dzieckiem określają, jakie zachowania i praktyki są niedozwolone w pracy z dziećmi, a ich przestrzeganie przez wszystkich pracowników placówki może zmniejszyć ryzyko krzywdzenia dzieci.
2. Zasady bezpiecznych relacji są dostosowane do realiów funkcjonowania placówki dotyczą następujących obszarów:
 - **kontakt fizyczny** z dzieckiem jest zjawiskiem nieuchronnym; przykładowe formy takiego kontaktu, to: pomoc w zajęciach sportowo-rekreacyjnych, reagowanie na potrzeby emocjonalne; kontakty tego typu powinny mieć miejsce najlepiej w obecności osób trzecich, przestrzeniach otwartych, pomieszczeniach monitorowanych, co w razie wątpliwości służyć powinno ich obiektywizacji, stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia dotyczących: konfliktów pomiędzy podopiecznymi (rozdzielanie zwaśnionych, przytrzymanie, obezwładnienie), działań z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy), zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.). Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona: przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, spoliczkowanie, etc...), erotyzowania relacji (flirt, dwuznaczny żart, rozmowa, czy choćby wyzywające spojrzenie), seksualizacji relacji (obcowanie płciowe i inne czynności seksualne);
 - **komunikacja werbalna** z dzieckiem pozbawiona akcentów wrogich, arogancko-agresywnych, złośliwie-ironicznych, wulgarnych nie może: wzbudzać w dziecku poczucia zagrożenia (groźby, wyzwiska, krzyk), obniżać, niszczyć poczucia wartości

(np. wyzwiska, krzyk, negatywne ocenianie, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy), upokarzać (publiczne wyszydzanie, naigrywanie się, ośmieszanie), naruszać granic (nie zachowywanie odpowiedniego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym);

- **równe traktowanie** polegające na obdarzaniu taką samą troską i uwagą wszystkie dzieci oznacza, że niedozwolone jest: wyłączne skupianie uwagi na wybranych dzieciach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych, nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych, nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań – nieadekwatne do możliwości i wieku, zwalnianie z wykonywania obowiązków - w nieuzasadnionych sytuacjach, godzenie się, brak reakcji na nieformalną hierarchie grupową, dominacja w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad, przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych wychowanków przez silniejszych;
- **kontakty bezpośrednie i online.** Co do zasady kontakt z uczniem powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami i ich rodzicami/opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (dziennik elektroniczny, e-mail).

Kontakty z dzieckiem poza placówką powinny być: wcześniej omówione w gronie kadry zespołu, mieć zaakceptowany plan, cel, ściśle powiązane z wykonywaniem obowiązków służbowych, opiekuńczo-wychowawczych (np. towarzyszenie w realizowanych poza placówką ważnych dla dziecka wydarzeniach wymagających wsparcia osoby dorosłej, zorganizowane przez placówkę wyjazdowe formy wakacyjne, etc), dokumentowane (zapisy w dokumentacji pracy wychowawczej, możliwość wykonania kopii/wydruku korespondencji mailowej, odbywać się w miarę możliwości z wykorzystaniem sprzętu służbowego. Niedopuszczalne jest utrzymywanie takich kontaktów celem zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawiania do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym;

- **transport, przemieszczanie się i warunki noclegowe:** organizacja „bezpiecznej drogi do i ze szkoły” z uwzględnieniem wieku, poziomu dojrzałości społecznej i samodzielności dziecka, organizacja transportu, noclegu poza placówką powinna być uzasadniona (np. wyjazd na wycieczkę szkolną lub wakacyjny), opieka nad dziećmi

w sytuacjach wyjazdowych (np. wyjazd wakacyjny, etc) zapewniona przez więcej niż jedną osobę, przy organizacji noclegu i zakwaterowania brane pod uwagę jest pokrewieństwo, relacje i płeć podopiecznych;

- **czynności higieniczno-pielęgnacyjne:** mają służyć przede wszystkim higienie osobistej i zdrowiu, wykonywane w odpowiednich warunkach zapewniających uszanowanie intymności w tego typu czynnościach, niedozwolone są zachowania obcesowe naruszające prywatność i intymność, aktywność pracownika powinna być poprzedzona zgodą wychowanka, a jej zasadność powinna być uzależniona od stopnia samodzielności dziecka i wcześniej z nim omówiona, ingerencje w sytuacjach wychowawczo wątpliwych powinny być stopniowalnie poprzedzone kontaktem słownym, odbywać się w miarę możliwości w obecności osób trzecich i być jednoznacznie uzasadnione (zagrożenie dobra lub bezpieczeństwa dziecka, grupy);
 - **dyscyplinowanie dziecka** definiowane jako narzędzie „informacji zwrotnej”, komunikujące dzieciom, że ich postawa w danej sytuacji nie jest właściwa, sprzeczna z oczekiwaniami i/lub nieefektywna; dyscyplina ma pobudzać do uczenia się, a nie powodować krzywdę dziecka; wiąże się ze stawianiem granic, kształtowaniem trwałego systemu wartości, adekwatnego poziomu samooceny oraz umiejętności podejmowania trafnych decyzji; niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi: fizycznej (agresja, stosowanie kar fizycznych, środków przymusu bezpośredniego, krępowanie, izolowanie; uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych - pozbawianie snu, pokarmu, ekspozycja na zimno, ciepło itp.; prace fizyczne nieadekwatne do możliwości, dopuszczanie się zachowań o charakterze seksualnym), psychicznej (dominacja poprzez krzyk, groźby, wzbudzanie poczucia winy, naruszanie poczucia własnej wartości, lekceważenie potrzeb psychicznych np. bezpieczeństwa, przynależności, miłości, symulacje wzbudzające strach i obawy o życie własne i rodziny);
3. W celu obiektywizacji zgłaszanych sytuacji problemowych, w placówce funkcjonuje monitoring wizyjny terenu zewnętrznego oraz pomieszczeń wewnętrznych.
 4. Sposób wykorzystywania zapisów monitoringu określają procedury wewnętrzne placówki z zakresu ochrony i przetwarzania danych osobowych.

Rozdział VI

Zasady ochrony danych osobowych dziecka

§ 1

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.
2. Pracownik placówki ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza, oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
3. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
4. Pracownik placówki jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych dziecka i udostępniania tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego, powołanego w trybie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

§ 2

Pracownik placówki może wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację dziecka.

§ 3

1. Pracownik placówki nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o dziecku ani jego opiece.
2. Pracownik placówki, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem dziecka i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik placówki podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna dziecka.
3. Pracownik placówki nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi.
4. Pracownik placówki nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik placówki jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
5. Pracownik placówki, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może się wypowiedzieć w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekuna – po wyrażeniu pisemnej zgody przez opiekuna dziecka.

§ 4

1. W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia placówki. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor.

2. Dyrektor placówki, podejmując decyzję, o której mowa w punkcie poprzedzającym, poleca sekretariatowi placówki przygotować wybrane pomieszczenie w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowanie przebywających na terenie placówki dzieci.

Rozdział VII

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§ 1

Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

§ 2

1. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie instytucji bez pisemnej zgody opiekuna dziecka.
2. W celu uzyskania zgody opiekuna dziecka na początku każdego roku szkolnego rodzice uczniów otrzymują do podpisania dokument: Zgoda na utrwalanie i publikowanie wizerunku dziecka na portalu społecznościowym Facebook i stronie internetowej szkoły w celach promocyjnych szkoły. Brak podpisu rodziców jest jednoznaczne z brakiem ich zgody na utrwalanie i publikowanie wizerunku dziecka na portalu społecznościowym Facebook i stronie internetowej szkoły w celach promocyjnych szkoły.
3. Pracownicy szkoły mają prawo upubliczniać wizerunek dziecka tylko na podstawie podpisanej przez rodziców zgody wymienionej w punkcie 2 niniejszego paragrafu.
4. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
5. Wizerunek dzieci utrwalonych w formie zdjęć lub filmu nie może eksponować ich nagości: np. wizerunek dzieci w strojach kąpielowych, wizerunek dziewcząt w strojach podkreślających kobiecość: zbyt obcisłe i wycięte na pośladkach spodenki, zbyt krótkie koszulki, zbyt duże dekolty.

Rozdział VIII

Zasady dostępu dzieci do Internetu

§ 1

1. Placówka, zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.
2. Na terenie placówki dostęp dziecka do Internetu możliwy jest:
 1. pod nadzorem pracownika szkoły na zajęciach komputerowych lub
 2. bez nadzoru nauczyciela – na przeznaczonych do tego komputerach, znajdujących się na terenie placówki (dostęp swobodny).
3. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika placówki, pracownik placówki ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik placówki czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas lekcji.
4. Placówka zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu, przy komputerach, z których możliwy jest dostęp swobodny.

§ 2

1. Osoba odpowiedzialna za Internet przydziela każdemu dziecku indywidualny login i hasło, umożliwiające korzystanie z Internetu na terenie placówki. Pracownik informuje dziecko o konieczności zachowania loginu i hasła w tajemnicy.
2. Dostęp dziecka do Internetu na terenie placówki możliwy jest wyłącznie poprzez serwer placówki, po podaniu indywidualnego loginu i hasła dziecka.

§ 3

1. Osoba odpowiedzialna za Internet zapewnia na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie placówki zainstalowane i aktualizowane:
 - a) oprogramowanie filtrujące treści internetowe,
 - b) oprogramowanie monitorujące korzystanie przez dzieci z Internetu,
 - c) oprogramowanie antywirusowe,
 - d) oprogramowanie antyspamowe,
 - e) firewall.
2. Wymienione w pkt. 1 niniejszego paragrafu oprogramowania są aktualizowane przez wyznaczonego pracownika placówki/firmę przynajmniej raz w miesiącu.
3. Wyznaczony pracownik placówki/firma przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku

znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik placówki ustala, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.

4. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik placówki przekazuje pedagogowi/psychologowi.
5. Pedagog/psycholog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
6. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy pedagog/psycholog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale V niniejszej Polityki.

Rozdział IX

Monitoring stosowania *Polityki*

§ 1

1. Dyrektor placówki wyznacza osobę odpowiedzialną za *Politykę ochrony dzieci* w placówce.
2. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji *Polityki*, za reagowanie na sygnały naruszenia *Polityki* oraz zaproponowanie zmian w *Polityce*.
3. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, przeprowadza wśród pracowników placówki, raz na rok ANKIETĘ MONITORUJĄCĄ POZIOM REALIZACJI *Polityki*. (Załącznik 4).
4. W ankiecie pracownicy placówki mogą proponować zmiany *Polityki* oraz wskazywać naruszenia *Polityki* w placówce
5. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników placówki i rodziców ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi placówki.
6. Dyrektor wprowadza do *Polityki* niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły i rodzicom nowe brzmienie *Polityki*.

Rozdział X

Przepisy końcowe

§ 1

1. *Polityka* wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników placówki i rodziców, poprzez zapoznanie z treścią dokumentu podczas posiedzenia Rady Pedagogicznej, zebrania z rodzicami oraz umieszczenie dokumentu na stronie Internetowej szkoły.

Rozdział XI

Podstawa prawna

1. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 1997.78.483)
2. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 roku (Dz. U. 1991.120.526 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. –Karta Nauczyciela (Dz. U. 2014.191, t.j. z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. -o systemie oświaty(Dz. U. 2004.256.2572, t.j. z późn. zm.)
5. Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę 2016
6. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2015.583, t.j.)
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. 1997.88.553 z późn. zm) oraz Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego
8. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2014.101, t.j. z późn.zm.)
9. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawie nieletnich (Dz.U. 2014.382, t.j.)
10. Ustawa z dnia 20 września 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011.209.1245) (Dz. U. 2005.180.1493 z późn.zm.)
11. Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. – (Dz. U. 2006.90.631, t.j. z późn. zm.)
12. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. 2014.121, t.j.)
13. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – o ochronie danych osobowych(Dz. U. 2014.1182, t.j. z późn. zm)

Załącznik 1

ANKIETA CZYNNIKÓW RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA

imię i nazwisko ucznia

	Opis	Komentarz/krótka charakterystyka
1.	Trudna sytuacja materialna	
2.	Bezrobocie	
3.	Trudna sytuacja mieszkaniowa (brak mieszkania, duża liczba osób na małej przestrzeni, złe warunki mieszkaniowe)	
4.	Wielodzietność	
5.	Samotne rodzicielstwo	
6.	Rodzina zastępcza	
7.	Partner nie będący rodzicem biologicznym dziecka	
8.	Rodzina adopcyjna	
9.	Przemoc między dorosłymi w rodzinie	
10.	Przemoc wobec dzieci w rodzinie	
11.	Uzależnienia w rodzinie	
12.	Nieletni rodzice	
13.	Doświadczenia przemocy w dzieciństwie	
14.	Dzieci z różnych związków	
15.	Przewlekła choroba rodziców	
16.	Przewlekła choroba członka rodziny zamieszkującego z rodziną	
17.	Brak gotowości rodziców (dojrzałości) do podjęcia roli rodzica	
18.	Rodzice nadmiernie obciążeni obowiązkami zawodowymi	
19.	Trudny poród	
20.	Brak opieki medycznej, szczepień dziecka	
21.	Brak opieki lekarskiej podczas ciąży lub/i porodu	
22.	Inne dzieci przebywają w placówkach opiekuńczych/ rodzinach adopcyjnych / zastępczych	
23.	Kurator w rodzinie	
24.	Rodzina pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej	
25.	Karalność rodziców - wszczęte postępowanie/wyrok	
26.	Interwencje policji	
27.	Konflikty w rodzinie	
28.	Rozwód w rodzinie	
29.	Izolacja (brak wsparcia rodziny, instytucji)	

30.	Unikanie kontaktu (nie przychodzi na spotkania)	
31.	Agresja w stosunku do dorosłych (krzyk, napastliwość)	
32.	Stwierdzone zaburzenia psychiczne, choroby psychiczne rodziców	..
33.	Zaniedbywanie potrzeb fizycznych dziecka	
34.	Zaniedbywanie potrzeb psychicznych dziecka	
35.	Nieumiejętność radzenia sobie z zachowaniami dziecka	
36.	Nadopiekuńczość (wyłączanie dziecka w prostych czynnościach, nadmierne ograniczanie go)	
37.	Niepełnosprawność rodzica	
38.	Brak dbałości o higienę (osobistą/ mieszkania)	
39.	Brak wiedzy na temat prawidłowości rozwojowych dziecka	
40.	Pobudzone dziecko (płaczliwe, ruchliwe)	
41.	Niepełnosprawne dziecko (fizycznie, intelektualnie)	
42.	Zadrapania, urazy, siniaki na ciele dziecka	
43.	Chorowite dziecko	
44.	Zaburzony rozwój psychomotoryczny dziecka	
45.	Zaburzony rozwój społeczny dziecka	
46.	Faworyzowanie dziecka/dzieci	
47.	Dziecko z alergią	
48.	Niepokojąca relacja rodzic - dziecko (rodzic unika kontaktu z dzieckiem, nie reaguje na płacz dziecka, nie mówi do niego, nie uśmiecha się do dziecka, niechętnie bierze dziecko na ręce, ma niewielką wiedzę na temat swojego dziecka, wywieranie presji emocjonalnej, nie spełniające oczekiwań rodziców)	

Załącznik 2**KARTA INTERWENCJI**

Imię i nazwisko dziecka		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Opis działań podjętych przez dyrektora/wyznaczonego nauczyciela	Data	Działanie
Spotkania z opiekunami dziecka	Data	Opis
Forma podjętej interwencji (zaznaczyć właściwe)	<ul style="list-style-type: none">• zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa• wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny• inny rodzaj interwencji. Jaki?	
Dane dotyczące interwencji: nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję i data interwencji		
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach/działania placówki/działania rodziców	Data	Działanie

Załącznik 3

KWESTIONARIUSZ DIAGNOSTYCZNY DZIECKA KRZYWDZONEGO

Imię i nazwisko:

Data urodzenia:

Adres zamieszkania, telefon

Wygląd:

	TAK	NIE	Uwagi, opis
1) Brudne			
2) Zadrapania			
3) Zasinienia			
4) Oparzenia			
5) Złamania			
6) Zranienia			
7) Zwichnięcia			
8) Inne urazy (jakie?)			

Zachowanie dziecka:

	TAK	NIE	Uwagi, opis
1) Niepokojne, pobudzone			
2) Wycofane, zamknięte w sobie			
3) Agresywne			
4) Zaprzecza problemom			
5) Inne (jakie?)			

Formy krzywdzenia:

1) FIZYCZNE:

Sprawca/y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Rodzaje krzywdzenia dziecka	TAK	NIE	Uwagi <i>(np. częstotliwość krzywdzenia, od kiedy trwa)</i>
	Bicie			
	Szarpanie			
	Kopanie			
	Ciągnięcie za włosy			

	Popychanie			
	Inne (jakie?)			

2)SEKSUALNE:

Sprawca/y <i>(imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)</i>	Rodzaje krzywdzenia dziecka	TAK	NIE	Uwagi <i>(np. częstotliwość krzywdzenia, od kiedy trwa)</i>
	Pokazywanie filmów, zdjęć pornograficznych			
	Dotykane intymnych miejsc			
	Stosunek seksualny			
	Inne (jakie?)			

3)EKONOMICZNE:

Sprawca/y <i>(imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)</i>	Formy krzywdzenia dziecka	TAK	NIE	Uwagi <i>(np. częstotliwość krzywdzenia, od kiedy trwa)</i>
	Zmuszanie do żebrania			
	Zmuszanie do zarobkowania			
	Brak łożenia na utrzymanie dziecka			
	Brak dbałości o zabezpieczenie ewentualnych należności <i>(alimenty, obiady, renta rodzinna itp.)</i>			
	Inne (jakie?)			

4)PSYCHICZNE:

Sprawca/y <i>(imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)</i>	Rodzaje krzywdzenia dziecka	TAK	NIE	Uwagi <i>(np. częstotliwość krzywdzenia, od kiedy trwa)</i>
	Poniżanie			
	Groźenie, straszenie <i>(np. opuszczeniem, oddaniem)</i>			
	Zamykanie, izolacja			
	Manipulowanie dzieckiem			
	Obwinianie <i>(np. za chorobę, niepowodzenie)</i>			
	Odrzucanie emocjonalne <i>(np. mówienie i okazywanie wrogości, ciągle krytykowanie)</i>			
	Pomniejszanie/zaprzeczanie wartości dziecka			
	Brak uwagi, troski, zainteresowania			

	Nadmierne wymagania wobec dziecka			
	Nadopiekuńczość (<i>nadmierne ochranianie, wyręczanie, blokowanie samodzielności dziecka</i>)			
	Inne (jakie?)			

5) ZANIEDBYWANIE:

Sprawca/y <i>(imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)</i>	Formy krzywdzenia dziecka	TAK	NIE	Uwagi
	Niedostarczanie jedzenia			
	Niedostarczanie ubrania, butów			
	Niedostarczanie zabawek			
	Brak dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego			
	Niedostarczanie podręczników i przyborów szkolnych			
	Nieodpowiednia higiena ciała			
	Brak szczepień obowiązkowych			
	Zaniedbywanie leczenia (<i>kontrole med., leki, badania</i>)			
	Brak własnego miejsca do spania			
	Bycie przez dziecko świadkiem awantur, libacji alkoholowych itp.			
	Inne (jakie?)			

Zasoby dziecka:

	TAK	NIE
Dobry stan zdrowia		
Umiejętność samoobsługi		
Umiejętność i możliwość rozpoznania sytuacji zagrożenia, zwrócenia się po pomoc		
Możliwość schronienia się w bezpiecznym miejscu pod ochroną opiekuna prawnego		
Inne		

Osoby wspierające dziecko:

Imię i nazwisko, adres, telefon kontaktowy	Zakres pomocy, oparcia dla dziecka
1.	
2.	

Stopień zagrożenia dziecka krzywdzeniem:

Sytuacja dziecka wymaga:	TAK	NIE
Natychmiastowej interwencji		
Pomocy materialnej: rzeczowej (<i>odzież, obuwie, obiad i in.</i>) oraz finansowej		
Pomocy psychologicznej (<i>diagnoza, terapia, grupa wsparcia i in.</i>)		
Powiadomienia Sądu		

Załącznik 4

Ankieta - monitoring standardów „Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem”

Pytanie	tak	nie
1. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem, obowiązujące w placówce, w której pracujesz?		
2. Czy zapoznałeś się z dokumentem <i>Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem</i> obowiązującej w placówce, w której pracujesz?		
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
4. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
5. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Polityce ochrony dzieci przed krzywdzeniem</i> przez innego pracownika?		
6. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące <i>Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem</i> ? Jakiej:		